

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XXV. Romana Interfuriorum. An & quando emptori debeantur fructus recompensativi ad terminos I. curabit pro pretio soluto venditori, qui rem bnon tradidit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

iam destinatae, & altera interesse lucri cessantis, fructuum scilicet, quos ex ipsis bonis percepissent, si adjudicatio per dictam alienationem non impedita, effectum sortita esset; Verum neutram mihi vitam est subsistere, non quidem primam, quia non prohibetur debitor, etiam post pignus praetorium, vendere ejus bona, quae exinde non desinunt esse de ejus dominio, dummodò non fiat in praedictum creditorum, quibus cum pretio ad id destinato satisfacere intendat, *Barr. in l. ubi pure, §. fin. ff. ad Trebell. Mangil. de subhab. quest. 190.* apud quem deducta in fine procedunt, ubi deliberatio vel adjudicatio effectum sortita est, & habetur non semel in sua materia, *sub tit. de emp. & vend. praesertim in una Bononien.* ideoque cum haeredes suo jure usi sint, vendendo rem suam, nil illicitum commiserunt, ob quod ad damnorum restitutionem teneri debeant.

Minusque alteram, quia cum adhuc esset res in ambiguo, ob non certificatam conditionem, quod satisfactio sequi potuerit ex domo vendita pretio, quod prius ad id destinatum erat, neque creditores declarassent, velle ipsam rem praecise, sequebatur non remanere bene justificatum necessarium requisitum damni emergentis, vel lucri cessantis, quod scilicet dicta venditio fuerit causa praecisa & immediata damni passi, vel lucri amissi, ut necessarium esse, juxta opinionem, quam tenet Rota & Curia, habetur frequenter in praecedentibus; Idcircoque, dum isti semper remanserunt in terminis puri creditoris pecuniarii, eis imputandum videbatur, cur non fecerint debitas protestationes, aliasque cautelas adhibuerint, ob quas potuissent unum vel alterum interesse praetendere; unde propterea requirentibus consului, quod se concordarent eo meliori modo, quo possent, quia dum remanebant creditores pecuniarii, non poterant ex tali credito praetendere accessiones usurae, attenda praesertim opinione, in qua residet Romana Curia.

ROMANA
INTERSURIORUM,
PRO
ANGELO ANDOSILLA,
CUM
VANNIO.

Casus disputatus coram A. C. &
concordatus.

An, & quando emptori debeantur fructus recompen-
sativi ad terminos *l. Curabit*, pro pretio solu-
to venditori, qui rem non tradidit.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
 2. Dispositio *l. curabit*, sicuti procedit favore venditori, ita etiam favore emptoris.
 3. Consignatio cedulae seu ordinis directi banco, an habeat vim solutionis.
 4. Et casus periculo cedat banchi decoctio.
 5. An adsit differentia inter cedulam & ordinem.
- Card. de Luca de Usur. & Interest.*

6. De fructibus debitis emptori post passam evictio-
nem.

7. Et quid si non est passus evictionem, quam prae-
venit mediante solutione pecuniae, an pro ista
debeantur fructus recompen-
sativi.

DISC. XXV.

Vendit Vannius Andosilla quasdam domos suorum majorum fideicom-
misso subjectas, recepto pretio me-
diante ordine directo Sac. Monti
Pietatis, cum obligatione impetrandi
intra certum terminum derogationem Apostoli-
cani fideicommissi, cui bona vendita subjecta e-
rant. Cumque nulla sequuta traditione dictarum
domorum ob denegatum consensum aliorum in-
teresse habentium, impossibilis esset dicta deroga-
tio, itaut opus fuerit à contractu recedere, atque
hoc medio tempore plures decursi essent menses,
hinc praetendere coepit Andosilla, pro pretio in
dicto ordine contento, sibi debitos esse fructus re-
compensativos ad ratam illorum fructuum, quos
percepisset ex bonis venditis, si contractus incont-
nenti effectum habuisset ex aequitate *textus in l.
curabit, Cod. de action. empti*, & introducta causa co-
ram A. C.

Pro actore scribens, fundatam dicebam ejus
intentionem, quia licet *text. in d. l. curabit*, loqua-
tur favore venditoris contra emptorem retinen-
tem rem & pretium, quasi quoddam rei venditae domi-
nium translatum sit sub conditione solutionis pre-
tium, qua non impleta, illud effingatur adhuc perse-
verare in ipso venditore, qui propterea fructus rei
suae petere dicatur, tanquam antiqui domini se-
quelam & continuationem, quae ratio non militat
in casu converso, cum emptor nunquam habuerit
dominium, quod in rebus corporalibus non quaeritur
sine traditione; Nihilominus magis commu-
niter receptum est, atque ita passim servat forus, ut
eadem aequitas procedat quoque in dicto casu
converso favore emptoris; Vel ex eadem ratione,
ut aequum non sit, carere re & pretio, Vel loco da-
mnorum & interesse ob non impletam traditio-
nem rei venditae, cum in odium non adimplentis
actus habeatur pro gesto, ne morosus, seu alias pro-
priae obligationi non satisfaciens, commodum ex
delicto reportet, in praedictum alterius contra-
henti innocenti & injuriati ob sibi non servatam
fidem, *Narra. conf. 384. num. 12. Surd. conf. 101. num.
26. Magon. decis. Lucen. 17. num. 31. & 34. Duran.
decis. 34. num. 32. Greg. decis. 337. num. 7. ubi Adden.
num. 18. Leotar. de usuris, quest. 27. num. 54. & seqq.*
qui omnes id firman, sive pretium solum esset
in toto, sive in parte, cum eadem ratio militet pro
parte soluta proportionabiliter.

Scribentes in contrarium, non negabant hujus
propositionis veritatem, impugnabant verò appli-
cationem ob non verificatam eam circumstantiam,
quod venditor eodem tempore haberet rem &
pretium, dum in facto constabat, ipsam nunquam
exegisse ordinem à Monte Pietatis, ubi pecunia
continuavit ad creditum, & sub nomine ipsius
emptoris; Replicabam tamen, quod cum ipse
venditor acceptasset dictum ordinem tanquam pro
pecunia numerata, quoties in banco adest pecunia
mandantis, itaut absque difficultate solutio incont-
nenti sequi potuisset, tunc per talem receptionem
dicitur sequuta vera & effectiva solutio, atque sibi
imputet recipiens, cur non exegerit, ut in prox-
imis terminis cedulae bancariae ex *cheor. Bart. in l.
soluturum. ff. de solut. Greg. d. decis. 337. num. 8. Rovis.
F 3 decis.*

decif. 35. num. 8. & decif. 88. num. 6. ubi dicit, id ex omnium traditione verissimum, quoties cedula erat solvibilis, ita ut si fuisset banco consignata, sequuta esset incontinenti solutio.

Et licet adduceretur in contrarium auctoritas *Galeor. lib. 2. contr. 10.* dicebam tamen, de hac auctoritate haberi non debere rationem, cum esset scribentis ad causam, seu pecuniam cum succumbentia, dum contrarium fuit decisum apud *Rovir. d. decif. 35.* ut ipsemet *Galeora* ingenuè fateretur, id eoque rectè adaptatur id, quod dicit *Franc. decif. 260. num. 5. & 6.* quod ubi allegantur consilia, opus est videre decisiones in eis proditas; Unde propterea banchi periculum recipientis damno cedere, firmatur in dictis decisionibus, ac etiam per *Leotar. de usuris. q. 59. nn. 41.* quia sibi impuret recipientis, cujus negligentia præjudicare non debet mandanti, qui jultè credere potuit, ordinem esse impletum, ideoque non curavit amplius pecuniam, tanquam non suam exigere, aliàs exacturus.

Et quamvis in materia creationis censuum, ubi pro forma requiritur pecunia numerata, constitui videatur differentia inter ordinem & cedulam, quoniam hoc secundo casu, ubi venditori vel debitori traditur cedula, non potest amplius emptor seu creditor, qui eam tradidit, pecuniam exigere à banco, quod absque cedula restitutione non solvit; secus autem in simplici ordine, cujus exhibitione & effectuazione pendente, liberum est mandanti exigere pecuniam in banco existentem, ideoque satisfactum non dicitur formæ pecuniæ numeratæ, ut ita distinguendo firmavit aliquando *Rota*, præsertim in *Licien. censu 18. Maji, 1654. & 17. Maji 1655. Priolo Romana Salviani. 1666. & 1667. Otalora & sapius*, ut habetur in sua materia, *sub tit. de Censibus*, in qua distinctione scribentes in contrarium magnum fundamentum faciebant, dum in præsentia agebatur de ordine, non autem de cedula; Nihilominus ad effectum questionis intrare non videbatur dicta ratio differentiæ, quoniam cum post traditionem ordinis, emptor non potuisset absque delicto (in dubio non præsumendo) illam pecuniam jam alteri sic traditam exigere, regulando voluntatem a potestate, à qua in dubio voluntas metienda est, rectè dicere poterat, se credentem ordinem esse impletum, neglexisse exactorem pecuniæ, quam aliàs exegisset, & convertisset in emptiones, quibus destinata erat, illam tamdiu otiosam non retinendo; Unde propterea licet de facto non verificaretur in venditore, quod eodem tempore haberet rem & pretium, Attamen id verificatum dicebatur in ipso emptore, qui sic re & pretio caruerat, atque ob fictionem in odium morosi non implentis à lege subintellectam, ut actus habeatur pro facto, rectè dici poterat, venditorem habuisse utrumque.

Difficultas tamen considerabilis erat in facto, quod scilicet satis verisimile ex eis circumstantiis videbatur, emptorem scivisse, quod venditor pendentiibus diligentibus, pro obtinenda derogatione non usus esset, nec uteretur, quinimò, quod nec uti poterat ordine prædicto, ita conditionaliter concepto; Et quod magis est, interim idem emptor, pecunia in dicto banco existente tanquam propria, & ad ejus liberam dispositionem in parte usus erat, plures ordines eidem banco dirigendo, unde propterea verè dici non poterat, caruisse re & pretio, atque ex hoc ab initio istam difficultatem insinuavi eidem principali, qui licet maximus *J. C.* utpote aliàs primarius Advocatus, deinde Signaturæ Justitiæ Decanus, attamen proprium

interesse, ut frequentissimè contingit, intellectus aliquam fascinationem patiendi non acquiescebat, sed agnoscens eandem difficultatem haberi per Judicem, quamvis satis benevolum, acceptavit talem qualem concordiam, qua mediante, præsens controversia siquæ habuit.

In proposito autem hujusmodi fructuum, qui debentur emptori carenti re & pretio, non dubitatur, illos deberi post sequutam rei venditæ traditionem, quatenus deinde subsequatur evictio, cum tunc illi absque dubio debeantur tanquam damna & interesse sub evictione cadentia, *Leotar. de usuris, qu. 36. num. 16. & quasi. 56. eod. num. Baracc. d. 240. num. 9. & passim*; Sed in una *Tudertina censu pro Cospano*, de qua in sua materia *sub tit. de Censibus*, difficultas fuit, quid ubi evictio verè, & de facto sequuta non est, sed emptor ut eam impediret, curavit concordiam cum evincente, mediante alicujus summæ pecuniarum solutione, an scilicet pro istis pecuniis d. fructus prætendi possent; Et scribens pro emptore in *Rota coram Taja* adducebam in his specialibus terminis auctoritatem *Fab. de Ann. cons. 15. num. 17.* ubi refert decisionem Sac. Consilii emptori deferentem fructus seu intersturia ad rationem 5. pro centenario; Et *Rota* licet formaliter istam propositionem non canonizaverit, neque tamen respuit, sed ex alio fundamento producit resolutio contra emptorem, dum questio non erat cum ipso venditore, sed cum tertio, ut ibi; Cogitabam tamen atenta opinione, quam tenet *Rota & Curia* de non dando interesse ex pecunia, nisi verificatis consuetis requisitis lucri cessantis, vel damni emergentis, posse de hoc dubitari, quia cum verè emptor non caruerit ipsa re, cujus evictionem ita fictè ac intellectualiter solum passus dicitur, esset in effectu percipere accessiones ex pecunia pro alio soluta non debitas, nisi cum suis interpellationibus, aliisque requisitis, ut habemus de fidejussore pro alio solvente, cum similibus; Neque de dicta decisione Sac. Consilii magnam rationem habendam esse videbatur, dum ibi requisita prædicta reputantur notoria, & habentur probatis; Attamen reservavi maturum judicium, quando præberet novæ disputationis occasio, quam adhuc non habui.

ROMANA PACTI

PRO

CAMILLO DE MAXIMIS,

CUM

MONASTERIO S. TERESIÆ

AD QUATUOR FONTES.

Discursus pro veritate.

An valeat, vel potius usurarium censendum sit pactum, per quod emens rem fructiferam, dilata pretii solutione, sub conventionione fructuum recompenfatorum, prohibeatur ad certum tempus restituere sortem, atque se eximere à dictis fructibus; Et aliqua de fructibus prædiorum urbanorum, quomodo illi calculandi sint, ad effectum regulandi fructus recompenfativos pretii.

SV M.